

**Protokół z obrad Zjazdu Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich
Szkół Polskich
25–26 września 2025 r.**

Organizator: Biblioteka Uniwersytetu Opolskiego
Miejsce obrad: Uniwersytet Opolski, Collegium Maius, Aula Błękitna

25.09.2025 (czwartek)

I sesja – inauguracyjna

- Powitanie uczestników i gości Zjazdu oraz otwarcie obrad: JM Rektor UO prof. dr hab. Jacek Lipok, Danuta Szewczyk-Kłos, Przewodnicząca RW KDBASP
- Sprawozdanie Rady Wykonawczej za rok 2024/2025, dyskusja, zatwierdzenie sprawozdania: Danuta Szewczyk-Kłos
- Powitanie nowych dyrektorów
- Powołanie protokolanta (głosowanie)

II sesja

- Rozwój Polskiej Bibliografii Naukowej oraz projektu Ludzie Nauki: Marek Michajłowicz, z-ca Dyrektora OPI PIB, Radosław Wróblewski, OPI PIB
- Metodologia Rankingu Szkół Wyższych Perspektywy. Rola danych bibliometrycznych w rankingach – Perspektywy na tle rankingów globalnych: dr Miłosz Rojek – Fundacja Perspektywy, Paula Milewska, członkini Kapituły Rankingu Perspektyw 2025 – Elsevier

III sesja

- Windykacja w bibliotekach: Mecenasek Wojciech Romanowski – DSK Depa Szmit Kuźmiak Jackowski sp. k.
- Wdrożenie Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2023/970 z 10 maja 2023 r. w sprawie wzmocnienia stosowania zasady równości wynagrodzeń: dr Mariusz Wyżycki, Sekretarz Ośrodka Współpracy Rad Uczelni

Panel dyskusyjny: Modele struktury stanowisk bibliotek akademickich

- Moderator: Joanna Potęga, Dyrektor Biblioteki Głównej Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej
- Paneliści:
Ewa Adaszyńska, Dyrektor Biblioteki Uniwersytetu Zielonogórskiego
dr Aldona Chlewicka-Mączyńska, Dyrektor Biblioteki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy
Witold Kozakiewicz, Dyrektor Centrum Informacyjno-Bibliotecznego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi
dr Mariusz Wyżycki, Sekretarz Ośrodka Współpracy Rad Uczelni

IV sesja

Panel dyskusyjny: Egzemplarz obowiązkowy

- Moderator: dr hab. Remigiusz Sapa, prof. UJ, Dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej
- Paneliści:
Andrzej Chrzanowski, Przewodniczący Komisji KRASP ds. Wydawnictw Naukowych, Przewodniczący Sekcji Wydawnictw Akademickich i Naukowych Polskiej Izby Książki
dr Jędrzej Leśniewski, Dyrektor Biblioteki Politechniki Wrocławskiej
dr Tomasz Makowski, Dyrektor Biblioteki Narodowej
Tomasz Piestrzyński, Dyrektor Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego, Przewodniczący Konferencji Dyrektorów Bibliotek Uniwersytetów Polskich
Jerzy Woźniakiewicz, Dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie, Prezes Zarządu Głównego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich
- Zamknięcie pierwszego dnia obrad: Danuta Szewczyk-Kłos

26.09.2025 (piątek)

Wybory uzupełniające do Rady Wykonawczej na kadencję 2024–2028: Danuta Szewczyk-Kłos

V sesja

- Ochrona zbiorów bibliotecznych – rekomendacje zespołu: dr Krzysztof Nierzwicki, Dyrektor Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego, dr hab. Remigiusz Sapa, prof. UJ, Dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej

Panel dyskusyjny: Współpraca bibliotek akademickich – katalog centralny

- Moderator: Witold Kozakiewicz, Dyrektor Centrum Informacyjno-Bibliotecznego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi
- Paneliści:
dr Jędrzej Leśniewski, Dyrektor Biblioteki Politechniki Wrocławskiej
Iwona Wiśniewska – Centrum NUKAT
Maria Pietrukowicz, Kierownik Oddziału Informatyzacji Biblioteki PK
Kacper Trzaska – Biblioteka Narodowa

VI sesja

Panel dyskusyjny: Dyrektywa DSM a biblioteki akademickie i naukowe: Nowe wyzwania i możliwości

- Moderator: Maria Drabczyk – Centrum Cyfrowe

- Paneliści:
dr Maja Bogataj Jančič – Open Data and Intellectual Property Institute
dr Konrad Gliściński – Uniwersytet Jagielloński, Centrum Cyfrowe
dr Tymoteusz Barański – Biblioteka Narodowa
dr hab. prof. UKEN Renata Alicja Frączek

Panel dyskusyjny: Dostęp do wiedzy w EU: Rola bibliotek a przyszłość nauki, badań i innowacji

- Moderatorka: Barbara Szczepańska – Knowledge Rights 21
- Paneliści:
Maciej Zdanowicz – EU Policy Advisor / INSPIRING ERA, NCBR
Andrea Mervik – Lund University
Stephen Wyber – IFLA, Knowledge Rights 21
dr Gabriela Manista – IHC PAN

VII sesja – komunikaty

- AFBN: dr Małgorzata Dąbrowicz
- Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich: Jerzy Woźniakiewicz, Przewodniczący SBP
- Stowarzyszenie Bibliotek Szkół Wyższych: dr Małgorzata Dąbrowicz, Prezeska Zarządu SBSW

VIII sesja – zakończenie

- Wnioski formalne oraz inicjatywy i rekomendacje KDBASP
- Sprawy zgłaszane przez uczestników Zjazdu, dyskusja
- Podsumowanie Zjazdu, podziękowania
- Zaproszenie na Zjazd w 2026 r.
- Zamknięcie obrad, przejście na obiad

Dzień 1.

Sesja I – inauguracyjna

Przewodnicząca RW KDBASP D. Szewczyk-Kłos powitała uczestników Zjazdu, a w imieniu JM Rektora UO głos zabrał dr hab. Daniel Pietrek, Prorektor ds. nauki. W imieniu KRASP przemawiał Andrzej Chrzanowski, Przewodniczący Komisji KRASP ds. Wydawnictw Naukowych.

Dyrektor Biblioteki Narodowej dr Tomasz Makowski poruszył kwestie: zagrożeń związanych z tlenkiem etylenu, aktualizacji polityki otwartości w kontekście wojny oraz braku finansowania na przyłączenie nowych bibliotek do systemu Alma.

Przewodnicząca RW poinformowała o terminach zgłoszeń i zakupów licencji konsorcyjnych w ramach Wirtualnej Biblioteki Nauki oraz o przesunięciu naboru programu „Społeczna Odpowiedzialność Nauki III” na październik 2025 r. Przedstawiła również sprawozdanie RW KDBASP za okres VI 2024 – IX 2025, które zostało jednogłośnie zatwierdzone.

Powitała także 16 nowych dyrektorów bibliotek. Z ich grona został jednogłośnie wybrany protokolant – Katarzyna Bikowska. Przewodnicząca podziękowała również byłej dyrektor BUW Jolancie Talbierskiej oraz Zbigniewowi Szarejce, wieloletniemu przedstawicielowi firmy H&H.

Ostatnim punktem sesji było podjęcie uchwał Zjazdu. Uchwała nr 1/2025 wprowadzająca zmiany w Regulaminie oraz Uchwała nr 2/2025 dotycząca dostępu do baz danych zostały przyjęte jednogłośnie.

Sesja II

Przedstawiciele OPI PIB (M. Michajłowicz, R. Wróblewski) zaprezentowali nową wersję SEDN z funkcją symulacji ewaluacji, która zostanie wdrożona w styczniu 2026 r. Omówiono: wzrost liczby publikacji w PBN do 3 mln, prace nad nowym modulem bibliograficznym oraz zmiany w PBN, takie jak optymalizacja wyszukiwania, eliminacja duplikatów i wprowadzenie „złotego opisu”. Zaprezentowano portal Ludzie Nauki z funkcjonalnością API i kreatorem narrative CV wspierającym aplikowanie o granty. W dyskusji poruszono integrację planów zarządzania danymi z modułami OPI oraz różnice w opisach bibliografii.

Następnie M. Rojek i P. Milewska przedstawili założenia Rankingu Perspektywy, w którym główne kryteria to: efektywność naukowa (30%), potencjał (25%), umiędzynarodowienie (15%), absolwenci (12%), warunki kształcenia (10%) oraz prestiż i innowacyjność (8%). Podkreślono rosnące znaczenie danych bibliometrycznych i wskaźnika FWCI w ocenie jakości badań.

Sesja III

Sesję rozpoczęła prezentacja mec. W. Romanowskiego (DSK – Depa Szmit Kuźniak Jackowski sp. k.) dotycząca windykacji w bibliotekach. Omówiono modele zarządzania wierzytelnościami: wewnętrzny, zewnętrzny i mieszany, wskazując na znaczenie dyscypliny finansowej w ograniczaniu zadłużeń czytelników. Podkreślono konieczność: stosowania odpowiedniego języka komunikatów, ustalania przyczyn problemów, oferowania pomocy oraz wykorzystania elektronicznych narzędzi w postępowaniu sądowym. W odpowiedzi na pytanie Przewodniczącej RW potwierdzono, że umorzenia są dopuszczalne, lecz wymagają procedur.

Kolejne wystąpienie, M. Wyżyckiego (Sekretarz Ośrodka Współpracy Rad Uczelni), dotyczyło wdrożenia Dyrektywy PE i Rady UE 2023/970 w sprawie równości wynagrodzeń. Prelegent przedstawił historię regulacji UE, metody wartościowania stanowisk (syntetyczne i analityczne) oraz proces porządkowania systemu wynagrodzeń.

Po części prelekcyjnej odbył się panel dyskusyjny „Modele struktury stanowisk bibliotek akademickich” moderowany przez J. Potęgę (BGAPS). Zaprezentowano wyniki ankiety wypełnionej przez uczestników przed Zjazdem: większość bibliotek stosuje regulaminy wynagrodzeń wspólne z uczelnią, 54% posiada 5–22 stanowisk, często z nieaktualnymi opisami; 41% wskazało trudności w realizacji wartościowania stanowisk. Wśród dobrych praktyk wymieniono premie, awanse i dodatki. Tomasz Piestrzyński (BUŁ) podkreślił konieczność spójności wartościowania przy realizacji grantów UE. Eksperci przedstawili sytuację w swoich jednostkach: E. Adaszyńska (UZ) wskazała brak wartościowania stanowisk w BUZ, A. Chlewicka-Mączyńska (UKW Bydgoszcz) omówiła system oceny pracy nauczycieli bibliotekarzy, W. Kozakiewicz (UM Łódź) opisał sytuację w macierzystej jednostce, gdzie bibliotekarze należą do grupy pracowników administracyjnych. Dyskutowano możliwość wypracowania jednolitego wartościowania stanowisk – część ekspertów poparła ideę z zastrzeżeniem podziału na kategorie, inni wyrazili wątpliwości co do jednolitości nazw. M. Wyżycki zaproponował stworzenie wspólnego katalogu stanowisk z poziomami referencyjnymi. W dalszej dyskusji podkreślono wpływ regulacji krajowych i europejskich na strukturę stanowisk. Eksperci zgodzili się, że centralne regulacje mogą wspierać prestiż zawodu. E. Adaszyńska wskazała Dyrektywę UE jako szansę na wzmocnienie pozycji bibliotekarzy. M. Dąbrowicz (UAM) zaproponowała stworzenie katalogu stanowisk przez RW KDBASP, co poparli m.in. S. Skórka (AGH) i J. Krzywonos (UM Gdynia). M. Górski (PK) przypomniał o istniejącym katalogu w ustawie o bibliotekach, zwracając uwagę na trudności w jego ujednoliceniu. S. Wojnowski (UPJP2) oraz M. Wiącek (AM Wrocław) podkreślili znaczenie rzetelnego opisu stanowisk i specyfiki małych zespołów. M. Kowalik (AWF Warszawa) zaapelowała o uwzględnienie różnorodności kompetencji bibliotekarzy.

Sesja IV

Panel „Egzemplarz obowiązkowy” moderował R. Sapa (BUJ). We wprowadzeniu podkreślono, że obecne przepisy powstały w innej rzeczywistości wydawniczej, a celem dyskusji było określenie wartości dodanej EO w ochronie dóbr kultury oraz dopasowanie jego funkcji do współczesnych potrzeb. A. Chrzanowski wskazał rolę EO w gromadzeniu dorobku wydawniczego i zaproponował rozszerzenie jego celowości o ochronę dziedzictwa kulturowego. Przedstawiciel KRASP zaznaczył brak odrębnego stanowiska w sprawie EO wydawnictw akademickich i naukowych, postulując dostęp online do egzemplarzy elektronicznych. J. Woźniakiewicz (WBP Kraków, SBP) zaapelował o zmiany w ustawie, podkreślając brak realizacji obowiązku wydawniczego, i zaproponował utworzenie repozytoriów elektronicznych. T. Piestrzyński (KDBUP) postulował modyfikację ustawy poprzedzoną szeroką dyskusją, wskazując na znaczenie EO dla społeczeństwa i zachowania dorobku wydawniczego. J. Leśniewski zwrócił uwagę na potrzebę redystrybucji egzemplarzy zgodnie z profilem bibliotek naukowych. T. Makowski (BN) omówił historyczną rolę EO, w tym jego funkcję w rozproszeniu piśmiennictwa i jako narzędzia cenzury, podkreślając brak projektu zmian ze strony środowiska bibliotekarskiego. W dalszej części dyskusji poruszono temat cyfrowego EO. A. Chrzanowski wskazał na konieczność monitoringu i kontroli oraz zadeklarował chęć współpracy Polskiej Izby Książki. J. Woźniakiewicz zwrócił uwagę na złożoność problemu. W. Kozakiewicz przedstawił przykład Norwegii, gdzie od 2004 r. cały dorobek piśmienniczy jest digitalizowany i udostępniany w repozytorium. T. Makowski ocenił, że podobne rozwiązanie w Polsce jest możliwe, choć wymaga dużych nakładów

finansowych, i poinformował o planie skanowania 40 tys. książek rocznie w ramach projektu egzemplarza cyfrowego. Na zakończenie J. Woźniakiewicz zapewnił o wsparciu rozmów w ramach prac Zespołu ds. pola literackiego przy MKiDN. M. Dąbrowicz zaproponowała powołanie zespołu roboczego ds. propozycji zmian ustawy o EO w ramach KDBUP. Przewodnicząca RW zamknęła obrady i zaprosiła uczestników na kolejny dzień konferencji.

Dzień 2.

Drugi dzień konferencji rozpoczęły wybory uzupełniające do Rady Wykonawczej KDBASP na kadencję 2024–2028. Po odebraniu kart do głosowania członków powitała Przewodnicząca RW, a Sekretarz RW potwierdziła kworum. Przewodniczącym Komisji Wyborczej został S. Skórka, a w skład Komisji Skrutacyjnej weszli K. Weinper i A. Lenic. Zgłoszono dwóch kandydatów: Krzysztofa Nierzwickiego (BUW) oraz Wojciecha Woźniaka (BG SGGW). Obaj przedstawili swoje dokonania zawodowe, po czym przystąpiono do głosowania.

W czasie oczekiwania na wyniki przekazano informacje o: rekomendacjach zabezpieczenia zbiorów bibliotecznych w bibliotekach akademickich; nadchodzących konferencjach w 2025 r. (SGGW); inicjatywie powołania grupy użytkowników DSpace. Padły apele o: interwencję w sprawie problemów z dostawami IbukLibra, utworzenie grupy użytkowników Alma i Primo oraz zaproszenie do grupy użytkowników systemu Koha.

Komisja ogłosiła wyniki: 57 uprawnionych oddało 56 głosów, w tym:

- Wojciech Woźniak otrzymał 37 głosów,
- Krzysztof Nierzwicki – 19 głosów.

Nowym członkiem RW KDBASP na kadencję 2024–2027 został Wojciech Woźniak.

Sesja V

K. Nierzwicki (BUW) i R. Sapa (BUJ) przedstawili wyniki prac zespołu UJ i UMK w zakresie ochrony zbiorów bibliotecznych. Podstawą prawną rekomendacji jest Rozporządzenie Ministra Kultury z 25 sierpnia 2004 r. dotyczące ochrony zabytków w sytuacjach kryzysowych. Wskazano konieczność przygotowania realnych planów ochrony dóbr kultury w bibliotekach, wytypowania części zbiorów do Narodowego Zasobu Bibliotecznego, corocznej kontroli procedur ewakuacyjnych oraz aktualizacji dokumentacji NZB do marca 2026 r. Zarekomendowano zakup skrzyń ewakuacyjnych i przygotowanie list zabytków do ewakuacji. D. Sidorowicz-Mulak (Ossolineum) podzieliła się doświadczeniami swojej instytucji, która stosuje skrzynie i sejfy ognioodporne oraz ćwiczy procedury ewakuacyjne.

Panel „Współpraca bibliotek akademickich – katalog centralny” moderowany przez W. Kozakiewicza (CIBUM w Łodzi) dotyczył możliwości stworzenia wspólnego katalogu centralnego dla bibliotek współpracujących w projektach OMNIS i NUKAT. J. Leśniewski (BPWr) podkreślił potrzebę ujednoliconego dostępu do informacji o zasobach z jednego miejsca. I. Wiśniewska (Centrum NUKAT) wskazała na ideę NUKAT-u – oszczędność opracowania i neutralność technologiczną dla bibliotek bez systemu Alma. K. Trzaska (BN) podkreślił zalety katalogu centralnego: szybki dostęp, kompletność i użyteczność danych. M. Pietrukowicz (PK) wyraziła obawy o koszty przyłączania się do katalogu, choć wskazała zalety jakości danych wynikające ze współpracy z NUKAT i Koha. Dyskutowano kwestie zgodności opisów BN i NUKAT, kosztów integracji oraz roli systemu Alma. J. Leśniewski zaznaczył, że Alma nie jest warunkiem pracy we wspólnych katalogach, a K. Trzaska zapewnił o możliwości jej integracji z innymi systemami bibliotecznymi. Wskazano na potrzebę kompromisu i wsparcia finansowego z subwencji MNiSW. T. Makowski (BN) poinformował, że biblioteki z systemem Alma mogą zasilać katalogi bezpłatnie. Konkluzją było sformułowanie wniosku o wypracowanie przez BN, BUW i NUKAT wspólnych zasad współpracy – obejmujących uzupełnianie baz o rekordy bibliograficzne oraz wymianę informacji o zasobach – między bibliotekami korzystającymi z systemu Alma a bibliotekami współpracującymi z NUKAT, w kontekście możliwości integracji systemów bibliotecznych innych niż Alma z katalogami połączonymi BN.

Sesja VI

Panel „Dyrektywa DSM a biblioteki akademickie i naukowe: nowe wyzwania i możliwości” moderowała M. Drabczyk (Centrum Cyfrowe). Dyskusja dotyczyła dopasowania regulacji Dyrektywy DSM do potrzeb bibliotek. Eksperci – M. Bogataj Jančič (Open Data and Intellectual Property Institute, Słowenia) oraz K. Gliściński (UJ, Centrum Cyfrowe) – analizowali wpływ dyrektywy na funkcjonowanie bibliotek, dostęp do zasobów cyfrowych i prawa użytkowników, wskazując luki w implementacji w Polsce. T. Barański (BN) i R. Frączek (BPS) podkreślili niewykorzystany potencjał DSM w umocnieniu roli bibliotek

w ekosystemie cyfrowym. Ekspert wskazał priorytety zbliżającego się przeglądu DSM: wprowadzenie przepisów dotyczących bezpiecznych przystani, praw do publikacji wtórnych oraz lepszych regulacji wypożyczania elektronicznego.

Panel „Dostęp do wiedzy w UE: rola bibliotek i przyszłość rozwoju naukowego” moderowała B. Szczepańska (Knowledge Rights 21). Dyskusję rozpoczęło pytanie „Jeśli wiedza jest władzą, kto ją ma w Europie?” S. Wyber (IFLA) stwierdził, że wiedza nie należy do nikogo, a M. Zdanowicz (NCBR) wskazał na rolę odbiorcy jako decydenta informacji. A. Mervik (Lund University) podkreśliła etyczny wymiar dostępu do informacji, a G. Manista (IHC PAN) przypomniała o znaczeniu instytucji wspierających otwartą naukę. Ekspert przedstawili przykłady skutecznego rzecznictwa, m.in. Manifest Otwartej Humanistyki (PAN) oraz inicjatywy uniwersytetów. Podkreślono strategiczną rolę bibliotek w budowaniu otwartego i innowacyjnego ekosystemu badawczego oraz znaczenie inwestycji w rzecznictwo w kontekście prac nad Ustawą o Europejskiej Przestrzeni Badawczej. Panel zakończył apel o wzmocnienie współpracy bibliotek w politykach zapewniających równy dostęp do wiedzy w erze cyfrowej.

Sesja VII – komunikaty

Prezentacja Analizy Funkcjonowania Bibliotek Naukowych AFBN – M. Dąbrowicz. Omówiono znaczenie wypełniania ankiety AFBN, cele i historię projektu oraz zastosowanie wskaźników funkcjonalności. Przybliżono źródła danych i narzędzia ich wizualizacji.

Prezentacja Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich SBP – J. Woźniakiewicz. Zachęcono do udziału w projekcie AFBN i współpracy ze Stowarzyszeniem Bibliotekarzy Polskich. Zaprezentowano inicjatywę SBP, m.in. „Egzemplarz obowiązkowy”, „Pole Literackie” i prace nad ustawą o książce.

Prezentacja Stowarzyszenia Bibliotek Szkół Wyższych SBSW – M. Dąbrowicz. Przybliżono historię powstania SBSW, jego cele statutowe oraz dotychczasową działalność na rzecz środowiska bibliotek akademickich.

Sesja VIII – zamknięcie obrad

Przewodnicząca podziękowała wszystkim prelegentom i uczestnikom, podsumowując przebieg obrad oraz zachęcając do dalszej dyskusji. Kolejny Zjazd zostanie zorganizowany w podobnej formule, z przeznaczeniem większej ilości czasu na dyskusje panelowe dotyczące bieżących problemów bibliotek akademickich.

Na zakończenie Przewodnicząca zaprosiła wszystkich na następny Zjazd, który odbędzie się w Bibliotece Politechniki Białostockiej. Przedstawiła także planowane działania Rady Wykonawczej, w tym powołanie zespołów roboczych ds.:

- wykorzystania sztucznej inteligencji w bibliotekach,
- stanowisk pracy w bibliotekach,
- współpracy w ramach systemów bibliotecznych.

Zjazd zakończono podziękowaniem dla Rady Wykonawczej oraz pracowników Biblioteki Uniwersytetu Opolskiego za organizację i wsparcie wydarzenia.

W Zjeździe uczestniczyło 66 członków zrzeszonych oraz 20 zaproszonych gości.

Sporządziła

Katarzyna Bikowska